

DE LLUNY ES VEU EL POBLE...

FIA vuit dies que la senyora Mariagna estava atrafegada, endreçant la casa, per a rebre dignament a l'hoste il·lustre. Havia demanat a ciutat el personal artístic necessari per a empaperar la sala, repintar l'alcova, arranjar el gasòmetre d'acetilè i afinar el piano de l'Engracieta per a que aquesta pogués lluir les seves facultats, i tan complicada tasca tocava a son terme, precisament la vigília de l'arribada d'aquell sabiàs que esperaven amb orgull i vanitat.

A la Mariagna, a l'Engracieta i fins al mateix Tomàs, el cap de casa, els hi semblava impossible que poguessin tenir a prop d'ells, asseguda a la seva taula, la personalitat vivent que representava l'estampa enquadrada en marc teixit amb fulla de palma beneïda que tenien col·locat demunt del sofà de la sala, barrejat amb les imatges santes, objecte de les devocions de la família. I és que en el món hi ha casualitats que deixen en molt bon lloc a la Providència: D'ençà que les cullites començaren a anar bé i els fruits es pagàren a un ull de la cara, al Tomàs li donà per no estalviar deu duros. Portat per aquesta dèria d'esplendidesa, l'home, que havia d'anar a Barcelona, volgué pendre l'express. Agafà el tren a Reus, i a l'entrar al departament del wagó, el cor li feu un salt. Aquell que hi havia mig ensonyat en un recó, qui era?

—Aqueixa cara la coneix, va pensar en Tomàs. Feu memòria, i recordà tot seguit els trets fisonòmics de l'ídol que s'exhibia dins del marc de palma beneïda que amb tanta devoció confeccionà l'Engracieta. Era ell, sí, no hi havia dubte; era el mateix del retrat que va publicar el *Nuevo Mundo* i que la noia va retallar com si es tractés d'una estampa devota; era el gran Romagosa, el polític honorat que tots els homes de seny admiraven i volien; el delicadíssim escriptor de novel·les sentimentals i poesies bucòliques que feien somniar a l'Engracieta en nits de

lluna i trovadors medievals; era l'home més eminent del país, segons opinió dels vilatans que tenien per alcalde i conseller a l'íntegre i bondadós Sr. Tomàs.

L'home il·lustre venia de donar una conferència que mogué gran rebombori a Madrid i se'n entornava a Barcelona a reposar de l'esforç intel·lectual i físic que havia portat a terme.

—Barcelona!, objectà en Tomàs, després d'haver-li abocat tot l'història de la devoció pròpia i de l'admiració de la família. Hi ha massa brujit, a Barcelona! Per a descansar, no hi ha com les viles quietes de muntanya.

Si volgués venir a passar uns dies a casa nostra... Quina alegria donaria a la noia, a la Mariagna i a tot el poble!...

Tant i tant va insistir, que al retornar a vila hagueren de començar els preparatius per a rebre a l'hoste monumentable.

Com quedar bé amb l'insigne Romagosa, que als ulls d'aquella bona gent era un ésser sobrenatural, un veritable deu, l'esperit, l'escència de la poesia! Tot el bo i millor de la casa sortí a orejar-se: El joc de llit amb brodades, que confeccionà la noia durant el seu internat a les monges; les estovalles adamsades que havien de figurar en els capitols matrimonials de l'Engracieta; els coberts de plata que jeien entafurats en el secret de la calaixera...

Tot els hi semblava poc per a aquell home extraordinari, que, al bell moment d'arribar a cal Tomàs, es senti prés de mal de cor i, sense compliments ni etiquetes, demanà pa sucat amb oli.

Quina desil·lusió! Ells que li havien preparat torrades de Santa Teresa, mel i llet d'ovella! Pa amb oli, que és la menja dels mossos i del rabadà!

I ben bo que devia trobar-lo, perquè se'n cruspí una bona llesca tot xarrupant l'oli que regalimava pels seus dits, sens que la fartanera fos obstacle per a que, al cap d'una hora, sopés amb gana suficient per a demostrar el sens fi de caixalades que son precises per a menjar-se cinc talls de bacallà amb les patates corresponents, un quart de llebra i una perdigana farcida.

Tip com estava, a la nit, l'home quin roncar!

L'Engracieta estava segura que el seu pare s'havia equivocat. No era possible que l'home que escrivia aquells versos tan delicats i tendres, es xupés els dits després de menjar pa amb oli o d'escurar una cuixa de llebra, i ronqués amb tanta grolleria.

La Mariagna ben poc tardà a sentir-se presa de la mateixa decepció i fins el Tomàs quedà parat al veure com el ceràfic Romagosa malparlava de tot-hom, arribant a matitzar la conversa amb algún re-nec escadusser.

Al cap de tres dies la serventa presentà la qüestió de confiança :

—Mestressa : o treuen an aquest home de casa o me'n vaig jo. Quin desvergonyiment! Pot ser tan sabi con vosté vulgui, però d'ell al trompa que allotgem per festa major, no hi ha cap diferencia.

—Ja fan be el sants de no moure 's del cel, filosofia el Tomàs, perquè, sino, ensenyarien que son homes com nosaltres.

I la Mariagna afegí :

—Te molta raó la dita que resa que de lluny es veu el poble i de prop es veu la gent.

PERE CAVALLE.

DON JUAN

Montrant leurs seins pendans et leurs robes ouvertes,
des femmes se tordaient sous le noir firmament,
et, comme un grand troupeau de victimes offertes,
derrière lui traînaient un long mugissement.

Baudelaire—Don Juan aux enfers—.

*Es su mejor tercera, la osadía;
Es la astucia su ley de señorío
Y el rumbo es el color de su atavío,
Y es su espada, pregón de valentía.
Nada teme y a todos desafía
Sin respeto, sarcástico e impío...
Y trata a las mujeres con desvío,
Como experto maestro en picardía.
Pero, al fin, el que nunca acató un mando,
Sentirá ansias de amor y compasión,
Buscará, con afán, quien le consuele.
Y entonces le veréis sumiso e imbele...
Que cualquier hombre es un vencido, cuando
Se acuerda de que tiene corazón.*

RICARDO WYNEKEN.

ELS QUE MOREN

EN BENET PÉREZ GALDÓS

La mort d'aquet il·lustre escriptor castellà, representa una de les pèrdues més sensibles. I, si bé, es veritat, que ara, degut a la seva avançada edat, i delicada salut, havia paralitzat la seva producció, sempre que voldrém recordar-lo haurém de fer esment d'una serie d'obres que enriqueixen, en forma capitalíssima, la literatura castellana.

Nasqué a Les Palmes (Canaries) l'any 1840, i cursà la carrera de dret, fins acabar-la; però les seves aficions artístiques i literaries el feren variar de camí. Per ço, el veiem, poc temps després, col·laborant en bon nombre de publicacions madrilenyes, efectuant així la seva preparació literaria, doncs, tot seguit apareix com a novel·lista hàbil.

En les seves primeres novel·les «El Audaz» (1871) i «La Fontana de Oro» (1872) no obtingué l'èxit que ell esperà, però lluny de desencoratjar-se, concebí l'idea d'escriure «Episodios Nacionales», que tant de renom i fama li han proporcionat, i en quins aspirava recollir els sucesos més notables del segle XIX.

Juntament an aquest gènere de producció, escrigué bon nombre de novel·les i obres teatrals, que li proporcionaren grans èxits i cosalidaren el seu nom.

L'any 1907 entrà en la política activa, però aviat hagué d'abandonar-la pel seu estat físic.

L'any 1896, en Pérez Galdós, visità nostra ciutat, i en una de les pàgines del Album del CENTRE DE LECTURA hi escrigué les següents ratlles, plenes de sincer afecte vers el nostre poble.

«Sirvame este saludo al CENTRO DE LECTURA, para manifestar mi gratitud al noble y cultísimo pueblo de Reus.—16 mayo 1896.—B. Pérez Galdós».

EN MIQUEL DELS S. OLIVER

Amb la mort d'en Miquel dels S. Oliver, perd la literatura catalana una de les seves més rellevants figures.

Literat de grans condicions, i poeta perfecte, el veiem assolir èxits remarcables, tant en les seves produccions purament literaries i amb gran fluïdesa de prosa, com en la poesia, plena de emotivitat suggestionadora.

La seva tasca, brillantíssima, de periodista, el col·locà entre 'ls mellors, com ho prova la col·lecció que s'ha fet dels seus articles.

La producció d'en Miquel dels Sants Oliver ha sigut abundosa, i cultivà indistintament, i amb igual sort, la llengua catalana, que la castellana.

Havia nascut a la mallorquina Campanet, el 4 de maig de 1864, i s'educà a Palma, on cursà el batxillerat. Es llicencià en Dret a Barcelona, tornant a Mallorca, on, per a cultivar les seves aficions literaries, no exercí la seva carrera.

Al traslladar, més tard, la seva residència a Barcelona, on morí, es dedicà de plé al periodisme i a la literatura.